

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН КОРИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ПРИ ШКІЛЬНОМУ НАВАНТАЖЕННІ У ДІТЕЙ, ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ТОНЗИЛІТ

А. Аяпбергенов

*Відділ вищої нервової діяльності Інституту фізіології
ім. О. О. Богомольця АН УРСР, Київ*

В літературі є численні дані, присвячені перебігу хронічного тонзиліту у дітей і дорослих [1—5]. Проте недостатньо вивчений вплив шкільного навантаження на функціональний стан вищих відділів головного мозку дітей, хворих на хронічний тонзиліт. Це питання дуже актуальне, оскільки обсяг шкільного навантаження надзвичайно ускладнився. Педагоги, лікарі-педіатри часто відзначають дуже швидке стомлення у дітей, ослаблених різними захворюваннями. Отже, можна припустити, що тривалий хронічний тонзиліт впливає на функціональну діяльність мозку.

В зв'язку з цим становило інтерес вивчити вищу нервову діяльність у дітей, хворих на хронічний тонзиліт.

Нами були проведені дослідження рухливості нервових процесів і працездатності кори головного мозку у дітей 10—15 років у другій сигнальній системі з допомогою методики Хільченка [6]. Водночас із вивченням рухливості і працездатності вищих відділів головного мозку вивчали функцію уваги за коректурною методикою Анфімова.

Результати досліджень

Обслідувано 32 учні школи-інтернату № 22 м. Києва, хворих на хронічний тонзиліт різного віку і різної давності захворювання. Для контролю обслідували таку саму групу здорових дітей.

У табл. 1 наведені середні показники рухливості і працездатності дітей обох груп за методикою Хільченка на початку чверті. Як видно

Таблиця 1

Середні показники рухливості основних нервових процесів і працездатності кори головного мозку за другою сигнальною системою на початку чверті

Кількість обстежених дітей	Рухливість нервових процесів (у кадрах за хв)	Працездатність кори головного мозку (% помилок на 400 кадрів)
Здорові — 32	80	5,5
Хворі на хронічний тонзиліт — 32	79,8	5,2

з табл. 1, істотних відмінностей у здорових і хворих дітей не відзначено. Дітей обох груп обстежили вдруге через 1,5 місяця, тобто наприкінці чверті. Так само, як і на початку, рівень рухливості нервових процесів і працездатності кори головного мозку у дітей обох груп виявився однаковим.

У табл. 2 наведені середні показники дослідження, проведеного за коректурною методикою Анфімова, у здорових і хворих дітей на початку чверті. Як видно з табл. 2, кількість переглянутих знаків у середньому у дітей обох груп також загальною однаковою: кількість переглянутих знаків у дітей досліджуваної групи ранком була в середньому на два рядки більше, ніж у дітей контрольної групи, а після занять і ввечері на 1,5 рядка більше. Кількість допущених помилок у дітей, хворих на хронічний тонзиліт, ранком незначно більша, ніж у дітей контрольної групи, а після занять і ввечері загальною однаковою. Такі ж дані були одержані наприкінці чверті.

Таблиця 2

Середні показники дослідження уваги за коректурною методикою Анфімова на початку чверті

Кількість обстежених дітей	Кількість проглянутих рядків			Кількість помилок		
	вранці за 5 хв	після занять за 5 хв	увечері за 5 хв	вранці за 5 хв	після занять за 5 хв	увечері за 5 хв
Здорові — 32	14,9	13,8	13,2	8,1	6,1	4,5
Хворі на хронічний тонзиліт — 32	16,6	14,1	14,5	9,5	6,2	4,1

Ми провели також аналіз успішності дітей обох груп. Середній бал у дітей контрольної групи становив 4,3, а у дітей, хворих на хронічний тонзиліт — 3,8.

Виходячи з одержаних даних, можна зробити висновок, що у дітей, хворих на хронічний тонзиліт, характерних змін у основних властивостях нервової системи (рухливість нервових процесів і працездатність кори головного мозку) не відзначається.

Висновки

1. У дітей, хворих на хронічний тонзиліт, при дослідженні, проведеному за методикою А. Є. Хильченка, як на початку, так і наприкінці чверті, істотних відмінностей у рівні рухливості нервових процесів і працездатності кори головного мозку по відношенню до здорових дітей того ж віку не відзначено.

2. На підставі цього можна припустити, що показники функціонального стану кори головного мозку у дітей, хворих на хронічний тонзиліт, не відрізняються від нормальних, спостережуваних у здорових дітей цього ж віку.

Література

1. Айвазова А. С., Долгополова А. В., Лялина Н. А., Попадичева З. Г.—Педиатрия, 1954, 1.
2. Вольфович М. И.—Педиатрия, 1949, 6.
3. Гордон Д. С.—В сб.: Научные труды Ивановского мединститута, 1959, 22.
4. Долгополова А. В. и Лялина Н. А.—Педиатрия, 1958, 3.
5. Рутенбург Д. М.—Педиатрия, 1957, 1.
6. Хильченко А. Е.—Журн. высш. нервн. деят., 1958, VIII, 6.

Надійшла до редакції
10.VII 1968 р.